

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 04.09.2003, sp. zn. 29 Odo 708/2002, ECLI:CZ:NS:2003:29.ODO.708.2002.1

Číslo: 37/2004

Právní věta: I pro konkursní řízení platí přiměřeně (§ 66a odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů) ustanovení § 107a o. s. ř. Jde-li o tu fázi konkursního řízení, v níž se účastenství konkursních věřitelů zakládá podáním přihlášky pohledávky do konkursu (§ 20 zákona o konkursu a vyrovnání), je k podání návrhu podle § 107a o. s. ř. legitimován dosavadní konkursní věřitel (přihlašovatel pohledávky). V té fázi řízení, v níž jde o osvědčení dlužníkovu úpadku (v řízení o návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka), svědčí legitimace k podání návrhu dle § 107a o. s. ř. dosavadnímu navrhujícímu věřiteli. Předmětem řízení o návrhu ve smyslu § 107a o. s. ř. není posouzení, zda tvrzené právo (povinnost), jež mělo být převedeno nebo které mělo přejít na jiného, dosavadnímu účastníku svědčí. Právní skutečností, se kterou právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení (§ 107a odst. 1 o. s. ř.), je i smlouva o postoupení pohledávky ve smyslu ustanovení § 524 a násl. obč. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.09.2003

Spisová značka: 29 Odo 708/2002

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 1 předpisu č. 328/1991Sb.

§ 107a odst. 1 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 2 odst. 3 předpisu č. 328/1991Sb.

§ 20 odst. 3 předpisu č. 328/1991Sb.

§ 524 odst. 1 předpisu č. 40/1964Sb.

§ 66a odst. 1 předpisu č. 328/1991Sb.

§ 7 odst. 3 předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Na základě návrhu věřitelky A) – Č. banky, a. s. (dále též jen „banka“), ze dne 18. 12. 2001, podaného v průběhu řízení o odvolání dlužnice proti usnesení ze dne 3. 10. 2001, jímž Krajský soud v Ústí nad Labem prohlásil konkurs na majetek dlužnice, Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 4. 6. 2002 připustil, aby z řízení vystoupila věřitelka A) – Č. banka, a. s., a na její místo nastoupila Česká konsolidační agentura (dále též jen „agentura“). Odvolací soud – odkazuje na ustanovení § 107a o. s. ř. – uzavřel, že postoupení pohledávky banky z úvěrových smluv vůči dlužnici (smlouvami o

postoupení pohledávek ze dne 27. 11. 2001, číslo IBP1010802, IBP1011002 a IBP1010902) po zahájení konkursního řízení bylo prokázáno a postupník (Česká konsolidační agentura) se vstupem do řízení vyjádřil souhlas.

Usnesením ze dne 1. 7. 2002 pak V r c h n í s o u d v Praze zrušil usnesení soudu prvního stupně o prohlášení konkursu na majetek dlužnice a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 4. 6. 2002 podala dlužnice včas dovolání, namítajíc, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Konkrétně dovolatelka uvádí, že ustanovení § 107a o. s. ř. se vztahuje na případy převodu nebo přechodu práva nebo povinnosti účastníka, o něž v řízení jde. V konkursním řízení však nejde o to, zda účastníku řízení svědčí určité právo nebo povinnost, nýbrž pouze a výlučně o osvědčení existence či neexistence úpadku dlužníka. Dále dovolatelka vyslovuje přesvědčení, že banka není jejím věřitelem, jelikož právní úkon, na jehož základě měla nabýt pohledávky vůči dlužnici (smlouva o prodeji podniku ze dne 16. 6. 2000), je absolutně neplatný. Absenci aktivní věcné legitimace banky v řízení uplatnila dovolatelka mimo jiné i podáním ze dne 27. 6. 2001. Pouze meritorní přezkoumání aktivní věcné legitimace banky k podání návrhu na prohlášení konkursu může podle dovolatelky zajistit dodržení zásady hospodárnosti řízení. Proto dovolatelka požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné ve smyslu § 239 odst. 1 písm. b) o. s. ř., avšak není důvodné, a proto je N e j v y š š í s o u d zamítl.

Z odůvodnění:

Vady řízení, k nimž dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a nepodávají se ani z obsahu spisu; Nejvyšší soud se tudíž zabýval existencí dovolatelkou uplatněného dovolacího důvodu.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Nejvyšší soud především uvádí, že i pro konkursní řízení platí přiměřeně (§ 66a odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů – dále též jen „ZKV“) ustanovení § 107a o. s. ř.; zákon o konkursu a vyrovnání totiž samostatně problematiku procesního nástupnictví v průběhu konkursního řízení neupravuje (shodný závěr formuloval v usnesení ze dne 5. 11. 2002, sp. zn. [II. ÚS 179/01](#) i Ústavní soud).

Podle posledně citovaného ustanovení platí, že má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 (odstavec 1). Soud návrhu usnesením vyhoví, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost uvedená v odstavci 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány (odstavec 2). Ustanovení § 107 odst. 4 platí obdobně (odstavec 3).

Jde-li o tu fázi konkursního řízení, v níž se účastenství konkursních věřitelů zakládá podáním přihlášky pohledávky do konkursu ve smyslu ustanovení § 20 ZKV, je k podání návrhu podle § 107a o. s. ř. legitimován (ve smyslu dikce uvedeného ustanovení je v postavení „žalobce“) dosavadní

konkursní věřitel (přihlašovatel pohledávky). V té fázi řízení, v níž jde o osvědčení dlužníkovu úpadku (v řízení o návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka), svědčí legitimace k podání návrhu dle § 107a o. s. ř. dosavadnímu navrhujícímu věřiteli.

V této věci – jak je patrné z obsahu spisu – banka (coby původní navrhující věřitelka) příslušný návrh dle ustanovení § 107a o. s. ř. podala a – jak správně poznamenal odvolací soud – agentura (jako postupník, který měl do řízení vstoupit na místo banky) s tímto návrhem vyslovila souhlas (přípisem ze dne 3. 6. 2002). K návrhu přitom byly řádně připojeny i výše označené postupní smlouvy ze dne 27. 11. 2001. K námitce dovolatelky, že v konkursním řízení jde toliko o zjištění existence či neexistence úpadku dlužníka, je třeba uvést, že ve smyslu ustanovení § 1 ZKV je účelem zákona o konkursu a vyrovnání uspořádání majetkových poměrů dlužníka, který je v úpadku. Cílem konkursního řízení dle ustanovení § 2 odst. 3 ZKV je dosáhnout poměrného uspokojení věřitelů z majetku tvořícího konkursní podstatu, a to za podmínek stanovených tímto zákonem. Osvědčení existence či neexistence úpadku dlužníka tedy není ani cílem ani účelem konkursního řízení. Existence úpadku je pouze jednou ze zákonných podmínek, které musí být splněny pro prohlášení konkursu.

Dovolání není důvodné ani co do námítky nedostatku věcné legitimace banky (z něž dovolatelka usuzuje na absenci předpokladů pro vyhovění návrhu podle § 107a o. s. ř.). Předmětem řízení o návrhu ve smyslu § 107a o. s. ř. není posouzení, zda tvrzené právo (povinnost), jež mělo být převedeno nebo které mělo přejít na jiného, dosavadnímu účastníku svědčí či nikoliv, neboť takové posouzení se týká již posouzení věci samé (v první fázi konkursního řízení je soud činí v rozhodnutí o návrhu na prohlášení konkursu). Podstatné je, aby bylo prokázáno, že nastala právní skutečnost, se kterou právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení (§ 107a odst. 1 o. s. ř.). Takovou právní skutečností (v řízení řádně doloženou) je nepochybně i smlouva o postoupení pohledávky ve smyslu ustanovení § 524 a násl. občanského zákoníku. Ke shodnému závěru dospěla jak právní teorie (srov. např. Bureš, J. – Drápal, L. – Krčmář, Z. – Mazanec, M.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl., 6. vydání, Praha, C. H. Beck 2003, str. 381 až 384), tak soudní praxe (srov. mutatis mutandis usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2003, sp. zn. [21 Cdo 306/2003](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročník 2003, pod číslem 136).

Dovolatelce se tudíž prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost právního posouzení věci zpochybnit nepodařilo; Nejvyšší soud proto dovolání usnesením bez jednání zamítl (§ 243a odst. 1, věta první, § 243b odst. 2, část věty před středníkem, o. s. ř.).